

۱- عبارت زیر تحت تأثیر کدام مغالطه ممکن است مطرح شده باشد؟

«معلم داخل کلاس از من تعریف کرد، پس معلم خوبی است.»

۲- در عبارت زیر چه مغالطه‌ای به کار رفته است و متأثر از چیست؟

«در آیه قرآن بیان شده است وقتی از کافران خواسته می‌شود تا ایمان بیاورند آن‌ها می‌گویند: آیا ما هم مانند نادانان ایمان آوریم؟»

۳- به ترتیب «ترفندهای تبلیغاتی»، «غافلگیر کردن دیگران با طرح نتیجه استدلال» و «استفاده مناسب از زبان بدن» در کدام نوع از فنون منطقی کاربرد دارد؟

۴- هر یک از توضیحات زیر مربوط به کدام یک از کاربردهای استدلال می‌شود؟

الف) در مناظره تلویزیونی انتخابات سال ۹۶ هر یک از کاندیدها سعی در ارائه مستندات برای اثبات کم‌کاری طرف مقابل خود داشتند.

ب) در مناظره سقراط با متهم‌کنندگان، او مرحله به مرحله با بیان پرسش‌هایی سعی در گرفتن اعتراف از ملتوس نسبت به پذیرش سخنان خود داشت.

ج) فروشگاه‌های زنجیره‌ای با تکرار مداوم مزیت کالاهای خود می‌خواهند مشتری‌های خود را بیشتر از قبل افزایش می‌دهند.

۵- هدف از محاوره «چرا مالیات مغازه ما بیشتر از سایر مغازه‌هاست؟ مگر نشنیده‌ای که هر که بامش بیش برفش بیشتر» چیست و در علم فلسفه در پی چه هستیم؟

۶- در متن زیر چه مغالطه‌هایی به کار رفته است؟

«یک فروشگاه زنجیره‌ای برای تبلیغ فروشگاه خود یک برنامه تلویزیونی ترتیب می‌دهد. در این برنامه از افراد ناشناسی مصاحبه می‌کند و آن‌ها با شور و هیجان زیاد از این فروشگاه فقط تعریف می‌کنند. یکی از آن‌ها می‌گوید قیمت‌های این فروشگاه آن قدر مناسب است که فقط و لخرچ‌ها می‌توانند از آن خرید نکنند.»

۷- درباره تفکر و اقسام آن (استدلال و تعریف) به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) مراد از تفکر نقادانه یا سنجشگرانه چیست؟

ب) جدل و خطابه در هدف با یکدیگر چه تفاوتی دارند؟

۸- عبارت «طمع‌ورزی مردم اغلب سبب می‌شود تا مورد سوء استفاده قرار گیرند» به کدام یک از انواع مغالطات اشاره نزدیک‌تری دارد؟

۹- نوع مغالطه‌های زیر را که در اثر عوامل روانی پدید آمده‌اند، مشخص کنید.

الف) آقای معلم، سعید را به خاطر انجام ندادن تکلیف ببخشید. او یتیم است و سایه پدر سرش نیست.

ب) او یک آدم ساده روستایی است و در مورد دنیای مدرن نمی‌تواند اظهار نظر کند.

ج) مادر جان، قربان قد رشیدت شوم، تو که این قدر جوانمردی می‌توانی بار مرا تا منزل برسانی.

د) اینقدر به داشتن مدرک دکترای خود مغرور نباش. این روزها همه مدرک دکترای دارند و این ورق پاره‌ها ارزش چندانی ندارد.

۱۰- «یک فروشنده لباس قیمت بالای اجناس خود را با گفتن اینکه آن‌ها اجناس خاص و متفاوت هستند توجیه می‌کند»؛ این سخن چه نوع مغالطه‌ای می‌باشد؟

۱۱- روی جلد یک کتاب نوشته شده است: «مشاوران و دبیران خیانتکار دوست ندارند این کتاب را بخوانید»، در این عبارت چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

۱۲- هدف اصلی مغالطه‌گر در مغالطه تله‌گذاری چیست؟

۱۳- در عبارات زیر چه مغالطه‌هایی نهفته است؟

- پلنگ صورتی بهترین کارتون تلویزیون نیست. بی خود حرف نزن! وگرنه می‌روم به برادرم می‌گویم بیاید حسابت را برسد.

- اجازه آقا معلم! ما همش در مدرسه هستیم، وقت نمی‌کنیم درس بخوانیم!

۱۴- به ترتیب، تمجید، تهمت، تبلیغ و تطمیع در کدام مغالطه‌ها کاربرد دارد؟

۱۵- استدلال زیر با چه هدفی بیان شده است؟

«در فصل بهار به دلیل فتوسنتز گیاهان، حجم دی اکسید کربن هوای شهر تهران کاسته می‌شود.»

۱۶- جمله زیر چه مغالطه‌ای دارد؟

«او فردی بسیار باشرم و حیا و آرام و محبوب است؛ به طوری که هیچ‌کس تا به حال صدایش را نشنیده و از جواب سلام دادن هم خجالت می‌کشد.»

۱۷- نسبت دادن یک صفت خوب و مثبت به مخاطبان چه زمانی موجب مغالطه تله‌گذاری خواهد شد؟

۱۸- به ترتیب در چه صورت استفاده از عوامل روانی مغالطه محسوب نمی‌شود و چرا لازم است به تأثیر عوامل روانی بر ذهن انسان توجه کنیم؟

۱۹- به سؤالات زیر پیرامون انواع مغالطه ها پاسخ دهید.

الف) در کدام روش ویژگی‌های خوب و شایسته ای را به نظریه باطل یا معتقدان آن نسبت می دهیم؟ این روش برخلاف کدام یک از انواع مغالطه است؟ یک مثال برای آن بزنید.

ب) فردی سودجو با لباس های مندرس و در دست گرفتن نوزاد قصد دارد از شما پول بگیرد، شما شاهد چه مغالطه ای هستید؟

ج) مغالطه بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی را توضیح دهید. (برای مغالطه بزرگ‌نمایی یک مثال بزنید).

۲۰- پیشنهاد یک کارمند در هنگام بستن عقد قرارداد جهت نظافت فروشگاه‌های زنجیره‌ای یک مؤسسه این بود که: «چون کارخانه تولیدکننده شوینده در سال ۹۰ نامزد دریافت نشان ایزو ۲۰۰۹ بوده؛ پس شوینده‌های این کارخانه دارای کیفیت بالایی است و در نظافت به بهترین وجه از این شوینده‌ها می‌توان استفاده کرد.» در تصمیم‌گیری برای بررسی این پیشنهاد، یک متفکر نقاد چه سؤال درست و به جایی می‌تواند بپرسد؟

سوال ۱

این عبارت به خاطر خودخواهی این دانش‌آموز مطرح شده است. باید دقت کرد این مطلب تله‌گذاری نیست، چون در تله‌گذاری ویژگی خوبی به دیگری نسبت داده می‌شود تا آن فرد به نظریه‌ای باطل گرایش پیدا کند.

تملق دیگران باعث برانگیخته شدن حس خودخواهی افراد می‌شود و باعث می‌شود با به‌کارگرفتن این حس، انسان فرد را همراه و موافق خود سازد یا از او امتیازاتی بگیرد. مطابق با متن کتاب درسی چنین حالتی مغالطه توسل به احساسات به شمار می‌آید.

سوال ۲

در این آیه کافران، مؤمنان را نادان خوانده و با به کار بردن این صفت منفی در تلاش‌اند تا ایمان آوردن آن‌ها را بی‌ارزش جلوه‌دهند. پس مغالطه مسموم کردن چاه است که از مغالطات بر اثر عوامل روانی است.

سوال ۳

ترفندهای تبلیغاتی جهت اقناع دیگران است پس در فن خطابه کاربرد دارد.

غافلگیر کردن دیگران با طرح نتیجه استدلال جهت غلبه بر دیگران است و در فن جدل کاربرد دارد و استفاده از زبان بدن نیز جهت اقناع دیگران در فن خطابه کاربرد دارد.

سوال ۴

الف) در جریان یک مناظره تلویزیونی هر یک از کاندیدها سعی در شکست طرف مقابل دارند ← غلبه بر دیگران
ب) اعتراف گرفتن از طرف مقابل در جهت پذیرش سخن خود به صورت مرحله به مرحله به منظور شکست طرف مقابل انجام می‌گیرد ← غلبه بر دیگران

ج) در مثال مذکور به دنبال اقناع مشتری‌ها به منظور خرید کالاهای فروشگاه هستیم.

سوال ۵

گاهی در زندگی در پی قانع کردن دیگران هستیم. در مثال مذکور در صورت سؤال سعی در اقناع فرد برای پذیرش مطلبی است، هم‌چنین در علوم مانند فلسفه و ریاضیات در پی فهم حقایق هستیم.

سوال ۶

مصاحبه با افراد ناشناسی که با شور و هیجان زیاد و بدون دلیل منطقی از این فروشگاه تعریف می‌کنند، «مغالطه توسل به احساسات» و ولخرج دانستن افرادی که از فروشگاه خرید نمی‌کنند «مغالطه مسموم کردن چاه» است.

سوال ۷

الف) تفکر نقادانه یا سنجشگرانه، فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره نحوه صحیح تفکر است. یعنی همان اصول و قواعدی که با کمک آن‌ها می‌توانیم تعریف یا استدلال کنیم.

ب) هدف در جدل، اقناع دیگران نیست بلکه شکست دادن طرف مقابل است. اما هدف در خطابه آن است که دیگری را تشویق به انجام دادن عملی یا پذیرش مطلبی کنیم.

سوال ۸

در صورتی که بدون ذکر دلایل معتبر، از احساسات افراد سوء استفاده شود، آن را مغالطه «توسل به احساسات» می‌نامند.

سوال ۹

الف) توسل به احساسات

ب) مسموم کردن چاه

ج) تله‌گذاری

د) کوچک‌نمایی

سوال ۱۰

در این روش برخلاف مغالطه مسموم کردن چاه، ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا معتقدان به آن نسبت می‌دهند و برای افراد تله می‌گذارند تا به سمت پذیرش آن گرایش پیدا کنند.

سوال ۱۱

در مغالطه مسموم کردن چاه، فرد مغالطه‌گر بدون ذکر دلیل، تنها ویژگی‌های ناشایست و نامناسبی را به یک نظریه یا پیروان آن نسبت می‌دهد تا هیچ‌کس جرئت نکند به آن نظر توجه کند یا آن را بپذیرد.

در اینجا هم نویسنده این کتاب، روی جلد کتاب خود، به مخالفان مطالعه آن، بدون کوچک‌ترین توضیحی لقب خیانتکار داده است.

سوال ۱۲

در مغالطه تله‌گذاری برای افراد تله می‌گذارند تا به سمت پذیرش آن مطلب گرایش پیدا کنند (گرایش به معنی پذیرش نیست) و در نتیجه با آن طرح یا آن نظریه مخالفت نکنند.

سوال ۱۳

در عبارت اول شخص با تهدید کردن سعی در تحریک احساسات دارد. (مغالطه توسل به احساسات) در عبارت دوم گوینده با بزرگ جلوه دادن ساعاتی که در مدرسه است می‌خواهد درس نخواندن خود را توجیه کند. (مغالطه بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی)

سوال ۱۴

تمجید همان نسبت دادن ویژگی‌های خوب به مخاطب است. (تله‌گذاری)

تهمت نسبت دادن ویژگی ناشایست به مخالف است؛ برای این که فرد جرئت مخالفت با یک عقیده نداشته باشد. (مسموم کردن چاه)

در تبلیغات سعی می‌کنند با بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی مطالب بر ذهن افراد تأثیر بگذارند. (بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی)

ابجاد حس طمع (تطمیع) یکی از مواردی است که در مغالطه توسل به احساسات از آن استفاده می‌شود.

سوال ۱۵

این استدلال از نوع استدلال‌هایی است که در علوم تجربی و علوم انسانی استفاده می‌شود و در این علوم ما در پی فهم حقایق علمی هستیم.

سوال ۱۶

کلمات باشم و حیا و آرام و محبوب دارای بار ارزشی مثبت هستند، درحالی‌که این فرد ویژگی مثبتی ندارد که از جواب سلام دادن هم خجالت می‌کشد.

سوال ۱۷

صرف نسبت دادن صفت و ویژگی خوب به افراد مغالطه نیست مگر اینکه این کار جایگزین استدلال شود.

سوال ۱۸

در صورتی که گوینده، نخست دلایل منطقی سخن خود را بیان کند و سپس از عوامل روانی جهت اقناع شنوندگان استفاده نماید دچار مغالطه نشده است. هم چنین بسیاری از انسان‌ها بیشتر تحت تأثیر عوامل روانی همچون تملق، ترس و ... قرار می‌گیرند تا تحت تأثیر استدلال. بدین جهت لازم است به تأثیر عوامل روانی بر ذهن انسان، توجه کنیم.

سوال ۱۹

الف) مغالطهٔ تله‌گذاری - مسموم کردن چاه - هرکس درک عمیق داشته باشد، آتئیست می‌شود.

ب) توسل به احساسات

ج) در صورتی که با بزرگ‌نمایی بدون ذکر دلیل سعی در تایید نظری داشته باشیم یا با کوچک‌نمایی، بدون ذکر دلیل سعی در مخفی کردن حقیقتی داشته باشیم، دچار مغالطهٔ بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی شده ایم؛ مانند تمام عمر در این جا کار کردم

سوال ۲۰

از تفاوت‌های مهم نقاد و غیرنقاد، جدی گرفتن فرایند تفکر است و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سؤالات درست و به‌جا است. متفکر نقاد هنگام شنیدن یک مطلب یا تصمیم‌گیری درباره آن، آن را از وجوه مختلف بررسی می‌کند. سؤال درست و به‌جا متفکر نقاد در بستن این قرارداد این است که «این کارخانه تولید مواد شوینده، نشان ایزو ۲۰۰۹ را از چه جهتی دریافت کرده؟، آیا برای کیفیت کالای خود یا برای مدرنیزه بودن کارخانه بوده و یا غیره؟»